

KOROŠEC

Uredništvo in upravništvo v Velikovcu.

List izhaja vsako sredo na štirih in vsako soboto na dveh straneh.

Naročnina znaša: celoletno 12 K, polletno 6 K, četrtletno 3 K.

Velikovec, 22. oktobra 1919.

Cene inseratom: enostopna petivrsta ali nje prostor 40 vinarjev. Uradni razgласi po 2 K. Pri naročilu nad 10 objav popust.

Odkrita beseda 2.

(Konec.)

Če Nemci pomislite, da so vaši ljudje desetletja in desetletja sovražili in preganjali Slovence, se ne boste čudili, da naše ljudstvo še vedno vidi v vsakem Nemcu svojega sovražnika. To se ne da spremeniti kar čez noč. Kmalu pa mora priti čas, ko se tudi pri nas živ krst ne bo brigal za to, če je kdo Slovenec, Nemec, ali pa kaj drugega. Da pa se to zgodi, se morate Nemci odvaditi misliti, da ste kaj več kakor pa Slovenci!

Radi tudi priznavamo, da se zdaj nemu ali drugemu izmed vas godi kaka krivica. Kdo pa je tega kriv? Krivi so tega vaši zagrizenci, vaši hujskači, vaši od Avstrije podkupljeni agitatorji. V srce tudi naše oblasti ne morejo videti. Dokažite z dejanji, da niste proti naši državi, pa bomo ne samo dobri sosedje, ampak celo dobri prijatelji!

Pravite tudi, da „se Nemci nikakor ne morete strinjati s tem, kako mislijo naši politiki rešiti šolsko vprašanje“ (Glej članek „Odkrita beseda“ v 22. številki „Korošca“!) Odkritosrčno povemo, da ne razumemo prav, kaj hočete reči s temi besedami. Ako

mislite na ljudskošolske razmere v Velikovcu, tedaj vam rečemo sledeče: „Sedaj je tu še nekako vojno ozemlje. Zato imajo razne oblasti pravico, da delajo več ali manj po svoji glavi. Ko bodo meje določene, bodo nastale tudi pri nas normalne razmere. In takrat boste o takih krajevnih vprašanjih tudi vi odločevali.“ — Če pa vam morebiti ni prav, da se zdaj vaši otroci učijo obeh jezikov, potem vas — pomilujemo. — Ako pa se ne strinjate z načrtom novega šolskega zakona, potem se vam ni treba razburjati: iz te moke ne bo kruha.

Kakor v nobeni državi, tudi v naši še ni vse tako, kakor bi moralo biti. Žalibog bi pa pri nas marsikaj bilo lahko bolje, kot je. Pomisliti pa moramo, da še ni bilo volitev in da vodijo zdaj državo tudi ljudje, ki se niso med vojno nič naučili.

Nič več nočemo biti sužnji!

Kmetje in delavci! V stari Avstriji smo bili vkovani v težke verige. Bili smo hlapci gosposkih stanov. Kdor je le mogel, nam je delal krivico. Gospoda nam ni hotela dati prilike,

da bi se bili naučili kaj poštenega. Gospodje so dobro vedeli, da bomo tih rajši prenašali vse krivice, čim bolj bomo neumni.

Vihar svetovne vojne je razrušil staro Avstrijo. Na njenih razvalinah je nastala tudi naša država — svobodna in mogočna Jugoslavija.

Kako smo se razveselili Jugoslavije! Upali smo, da bo v Jugoslaviji zasijalo solnce svobode tudi nam kmetom in delavcem. Žalibog je pa tudi v Jugoslaviji še nekaj gospode, ki bi nas rada komandirala, kakor nas je prej v stari Avstriji. Pa ne boš, Jaka, pihal kaše! V Jugoslaviji imamo večino kmetje in delavci, zato mora veljati naša beseda. Tega pa se ta gospoda boji. Da bi se to ne zgodilo, bi rada, da bi ostali kmetje in delavci še nadalje tako neizobraženi, kakor smo bili v stari Avstriji. In ravno zato hoče ljudsko šolo tako „zboljšati“, da bi se ljudstvo še manj učilo, kot se je doslej. Vemo, da je med nami precej kmetov in delavcev še tako zaslepljenih, da bi jim bilo ustrezno s tem. Poskrbeti pa hočemo za to, da se jim bodo odprle oči. Tudi oni morajo priti do spoznanja, da je naša prava svoboda in lepša prihodnost odvisna od naše izobrazbe.

PODLISTEK.

Kako se mi je godilo v avstrijskem ujetništvu.

(Konec.)

Drugi dan nas je obiskal nemški divjak, poročnik Gönitzer in zahteval pri „Soldatenratu“, da nas ustrelje. Ker mu „Soldatenrat“ ni takoj ustregel, se je sam spravil nad naša dva častnika. Z ročajem od pištole ju je tolkel po glavah. Nazadnje ju je hotel ustreliti, kar je pa preprečil neki nemški deseterik.

3. maja so nas odpeljali čez Št. Vid v Spital ob Dravi. Med potjo so nas prebivalci nadlegovali; hoteli so nam pobrati čevlje in monturo. Z veliko težavo je to preprečil neki narednik. 5. maja zjutraj smo se pripekljali v Spital. Bila je ravno nedelja. Nalašč so nas vodili čez mesto. In tudi tukaj so ljudje pljuvali na nas. Slednjič so nas spravili na dvorišče nekega gradu, kjer je bilo že nekaj naših.

Ti so nam povedali, kako slabo živijo. 36 ur že nismo dobili jesti, pa

tudi tukaj ni bilo za nas ničesar pripravljene. Šele proti večeru smo dobili vsak mož eno smrdljivo konservo in košček kruha. Zvečer so nas vse nagnali v dve majhni, zaduhli sobi. V eni teh sob je bilo stranišče. Smrdelo je tako, da nam je kar sapo jemalo. Prostora je bilo komaj za 30 ljudi, nas je pa bilo okoli 200. Drugo jutro smo dobili eno šalo gorke vode, opoldan pa košček konjskega mesa, ki so ga „šparali“ še od razpada Avstrije. Popoldan so prinesli kruh. Hlebec, ki je imel kvečjemu 1 kg, so razdelili med 5 ljudi. Tako se nam je godilo ves čas v Spitalu. Pa so nam pravili, da se nam bolje godi kot civilistom.

Par dni smo še ostali v gradu. Naenkrat se zmislijo in nas preselijo v razrušeno opekarno. Tla so bila iz cementa, v oknih ni bilo šip in skozi streho je teklo na nas. Ležali smo brez odej na golih tleh. Po noči nas je strašno zeblo. Stražili so nas samo „zanesljivi“ ljudje. To so bili taki, ki so nas vsak dan pretepali za prazen nič s puškinimi kopiti. Na vsako stran te podrtije so postavili strojnice.

Ko so naši meseca junija zasedli Celovec, so nas Nemci hitro odpeljali v Marchtrenk pri Lincu. Upali smo, da se bomo tam bolje imeli. Pa zastonj! Godilo se nam je še slabše. Zjutraj smo dobili črno smrdljivo vodo, opoldan kuhano solato, ali prežgano juho in hlebček kruha za pet mož. Zvečer spet tisto črno vodo. Dvakrat ali trikrat na teden smo dobili košček mesa. Mislil sem že, da ponesejo danes ali jutri moje kosti na pokopališče v Marchtrenku. Tam leži že 30.000 Rusov in Italijanov, ki se jim je tako dobro godilo v Avstriji, da so pomrli od lakote.

17. junija sva jo pa z nekim mojim tovarišem pobrisala. Ušla sva na Češko. Čehi so nas lepo sprejeli. Dali so nam takoj potne liste za v Jugoslavijo. Peljala sva se čez Dunaj. Slišala sva od ljudi, kakšna lakota je v tem avstrijskem mestu. Iz Dunaja sva se peljala v Gradec in od tam čez Špilje v Ljubljano. Takoj drugi dan sem šel na grad. Videl sem, da imajo nemški ujetniki tako hrano kot naši vojaki, ki jih stražijo, medtem ko sem jaz v ujetništvu stradal kot pes. M.V.

Iz cone B.

Kakor psi v mirnega popotnika, se „Freie Stimmen“ od 18. t. m. zaglanjajo v naše oblasti in lajejo nad našo državo, ker je v Grabštanju griža. Pobje, pometajte raje doma! V Warmbadu pri Beljaku, kjer se zbirajo vojaki, ki so bili v ujetništvu, strašno razsaja griža, pa ni ne zdravil ne zdravnikov!

Dne 18. t. m. je bil neki gospod iz Velikovca ob demarkacijski črti. Imel je priliko govoriti z ljudmi, in sicer z Nemci, ki živijo onkraj demarkacijske črte. Splošno so mu ti tožili, da tam ni več mogoče živeti in da vlada v Avstriji že popolna anarhija. Neka Nemka mu je rekla „Kaj vendar še čakajo vaši, da ne zasedejo tudi naših krajev (cone B)?“ — To je tudi nam uganka!

Gospodarske novice.

Izvoz krompirja in drv.

Na kolodvoru v Pliberku kar mr-goli ljudi, ki privražajo krompir. Namenjen je za Maribor in Ljubljano. Za ljubljanski magistrat pa nalagajo velike množine drv. — Se še spominjate, kako so nas strašili avstrijski hujskači, da ne bomo mogli nič prodajati, ker je pot v Celovec zaprta?

Umetna gnojila.

V Šmihel pri Pliberku je dospel, kar cel vagon umetnega gnoja. Razdelil se bo samo med člane kmetijske podružnice.

Bankerot.

Te dni zboruje na Dunaja Narodna skupščina (avstrijski parlament). Medtem ko se poslanci posvetujejo, kako bi obvarovali Avstrijo bankrota, je Nemčija avstrijski bankrot že priznala: banke v Nemčiji ne sprejemajo več avstrijskih kron. Zasebniki pa plačujejo za avstrijsko krono po 20 pfenigov.

Zamena kož za usnje.

Kakor smo izvedeli, dabijo lahko kmetje pri trgovcu Potočniku v Slov. Gradcu za kože usnja. Cena kož za kilogram okroglo 24 K.

Avstrijska krona v Švici.

V Švici plačujejo za avstrijsko krono samo še 5 vinarjev in pol.

Olje za velikovski okraj.

Za velikovski okraj so dospeli v Sinčo vas trije sodi olja.

Usnarji. Ker nekateri nemški strojarji iz osebnih koristi ne jemljejo kož v strojenje, naj se Narodnemu svetu v Velikovcu javijo usnarji, ki bi to prevzeli!

Kruh v Velikovcu. Tujci, ki prihajajo v Velikovec, se ne morejo načuditi, da se v vsej Jugoslaviji ne prodaja slabši kruh, kakor ravno pri nas. Kdo je tega kriv?

Pliberk. Tukaj se deli čebelni sladkor, ki ga dobe člani čebelarke podružnice. Razposlal se je tudi že drugim

podružnicam velikovškega okraja. Kdor ni član, ne dobi nič.

Dopisi.

Grebinj. Dne 12. t. m. je bil tu shod, katerega se je udeležilo par sto ljudi, med njimi tudi več Nemcev. Govorilo se je zlasti o valuti v Avstriji in o agrarni reformi. G. inženier Božič je pojasnil zborovalcem, da so vse dose-danje pogodbe, ki se tičejo Helldorffovega posestva, razveljavljene in da bodo imele veljavno moč le one pogodbe, ki jih bo sklenil s strankami g. Božič in ki jih bo potrdilo poverjeništvo za agrarno reformo v Ljubljani. Povedal je tudi, da so na primer na Hrvaškem že začeli deliti veleposestva baronov in grofov, da pridejo tudi naši kraji na vrsto, da pa razni „hecarji“, ki hujskajo zoper našo državo, ne bodo dobili ničesar.

Grebinj. V nedeljo 12. t. m. je bil ob 3 uri popoldne ženski shod v Narodnem domu. Kot govornice so nastopile gospodične Ant. Nograšek iz Sv. Jakoba, Tilka Huter, Lizi Navadnik in učit. Kuglič. Navzočih je bilo nad 70 žena in deklet. Pri shodu so bili tudi gg. okrajni glavar, dr. Kotnik in dr. Kerschbaumer. Vsem govornicam so prisotne navdušeno ploskale. Po shodu je bila predstava in petje. Dvorana je bila nabito polna, ravno tako stranske sobe, veža in stopnice. Opaža se, da ima slovensko ljudstvo za take prireditve veliko zanimanje. Veselica je dobro uspela, za kar se moramo zahvaliti posebno tržaškemu pešpolku in g. organistu Modriču. Gč. Haimburger je solospev prav dobro pela, g. Orel je izvrstno posnemal slepca in cigana; „Mornarja“ je izborna pel g. Planinšek. Ne smemo pozabiti gč. sestre Ručigajevi, ki sta nad vse dobro predstavljali mater in hčer v „Rudečem Sarafanu“. Tudi igralci „Mesaline“ gč. Tilka Hutar, Ručigajevi, Defar, Semulič in Sardoč so pokazali svojo umetnost. Ženski odbor je prav častno rešil svojo nalogo. Le neumorno naprej po začrtani poti.

Dolgo brdo pri Grebinju. Dne 8. t. m. straži ob meji vojak Markič. Približajo se mu avstrijski orožnik in par vojakov. Kaj jih je privedlo do našega vojaka? Nič drugega nego glad. Vsi so prav milo beračili kruha in tobaka.

Šmarjeta pri Pliberku. V nedeljo 12. t. m. sta nas obiskala g. nadučitelj Močnik in visokošolec g. Urbanc. Pri-povedovala sta nam o političnem in gospodarskem položaju v naši državi in v falirani Avstriji. G. nadučitelj je pri-nesel s seboj kar cel kup nemških časopisov in nam prebiral iz njih, kaj da se godi v Avstriji. Kmetje, z združenimi močmi na delo, da bodo tudi zaslepljenci spregledali!

Šmihel pri Pliberku. V nedeljo 12. t. m. smo po stari navadi zopet obhajali „Katarinske“. Gospod Dobovišek nam je v zelo poučnem govoru povedal, kako se godi ljudem v Avstriji. Lahko smo Bogu hvaležni, da nimamo nič več opraviti z njo!

Labod. Dne 12. oktobra t. l. je bila na ljudskem taboru v Labodu spre-jeta sledeča resolucija:

1. Izrekamo najpristrčnejšo zahvalo naši armadi, ki je v zmagoslavnem po-hodu osvobodila naš slovanski Korotan, posebno našemu prvoboritelju in narod-nemu organizatorju generalu Maistru s prošnjo, da nudi tudi nadalje svojo po-moč Korošcem in privede slovenski narod do končne in častne zmage.

2. protestiramo proti krivični delitvi Koroške, da je ostala vsa beljaška oko-lica pod tujim jarmom.

3. odločno ugovarjamo, da se ima ostali del Korotana šele potom plebis-cita priklopiti Jugoslaviji.

4. Zahtevamo Celovec in našo Go-sposveto brezpogojno za—se, ki je tudi naravna meja slovenskega ljudstva.

5. Zahtevamo plebiscit tudi za Go-riško, Trst, Dalmacijo in Reko. Dokler se to ne zgodi, se ne moremo nikdar sprijazniti z našim južnim sosedom Ita-lijanom.

6. Pozivljamo narodno predstav-ništvo v Beogradu in vse politične stranke, da se zavedajo, v kako obupnem polo-žaju se nahaja naša mlada država, ter opustijo strankarski boj, ki nas vodi v pogubo.

Grebinj. V sredo 8. t. m. je ob 9. uri zvečer po dolgi in mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal g. Ivan Poljanko, knjigovodja Helldorffovega veleposestva. Njegove zemeljske ostanke so položili k večnemu počitku v petek 10. t. m. ob štirih popoldne. Zastopniki vseh tukajšnjih uradov so se udeležili pogreba in na ta način izkazali rajnemu zadnjo čast. Ob odprtem grobu je zapelo pevsko društvo „Nanos“ nagrobnico. Pokojnik je bil blagega in vobče priljubljenega značaja. Bodi mu zemljica lahka! Njegovi gospe naše iskreno sožalje!

Grebinj. V nedeljo 12. t. m. se je vršila na tukajšnjem trgu ob 9. uri do-poldne velika slovesnost, kakoršne tu-kajšnje prebivalstvo še ni doživelo. G. vojni kurat Lendovšek je bral sv. mašo, katere se je udeležil ves tržaški bataljon in mnogo prebivalstva od blizu in daleč. Po sv. maši je g. vojni kurat s krasnim govorom pripravil vojnike k slovesni prisegi. Besede prisege so vojniki od-govarjali glasno in razločno in raz nji-hovih lic se je bralo veliko navdušenje za našo državo. Po prisegi je zadonela iz vseh grl pesem „Lepa naša domovina“, da je odmevalo po vsem trgu. Nato je zapelo pevsko društvo „Nanos“ še več krasnih narodnih in umetnih pesmi.

Galicija. Pogovarjal sem se pred nekaj dnevi z nekim voznikom, ki sem ga slučajno došel na cesti. „No, kako vam gre?“ ga vprašam. „Odkar smo v Jugoslaviji, prav dobro,“ mi pravi ves vesel. „Zdi se mi, kakor da bi bil na novem svetu in ne več na Koroškem. Če pridem na štacijo (postajo), najdem tam prijaznega slovenskega uradnika; če pridem na davkarijo, na glavarstvo ali na sodnijo, povsod „se po slovenje marnja“ in povsod me sprejmejo kot brat brata. Ubogo ljudstvo v Avstriji strada, tu pa imamo hvala Begu dovolj živeža. Srečni smo, da smo v Jugosla-viji.“ — Kdo bi mogel trditi, da mož nima prav?

Franju Malgaju v spomin. Dragi Franjo! Četa, ki stoji danes pred Tvojo krsto, je bila 2. maja tega leta na pohodu proti ogroženemu Dravogradu. Ko je udarila ura polnoč, Ti je četa iz lastnega nagiba prisegla, iti s Teboj v boj za dom in staro pravdo. Ni trajalo dolgo in prisega je postala dejanje. Združeni s peščico bratov Srbov smo se 6. maja postavili s Teboj dobro oboroženemu sovragu v bran. Okrog naših ušes so žvižgale nosilke smrti, a mi smo videli Tvoj pogum, Tvoje junastvo in pevajoč smo pošiljali sovražniku smrtonosne pozdrave. Ob 3³⁰. uri popoldne smo dobili povelje se umakniti, in to je bila Tvoja usoda. V Tolstovrškem gozdu Te je čakala žena-smrt. Oster strel in Tvoje srce je nehalo biti. Zapustil si nas, razšli smo se, a Tvoj duh nas zopet združil. Franjo, glej četo, ki stoji danes 24. oktobra pred Tvojimi zemskimi ostanki! Hotela je osvoboditi zemljo, ki je bila Tvoja kri, zemljo, kjer se bodo vzgajali junaki Tvojih načel: „Vse za dom in staro pravico, vse za svobodo.“ Hoteli smo, in osvobodili smo jo! Dragi Franjo! Tvoji zemski ostanki nas zapuščajo, kliče jih zemlja, kjer si zagledal luč sveta, kjer Te je mati učila ljubiti svoj tlačeni narod. Počivali bodo tam doli pri Št. Juriju, Tvoj duh pa ostane med nami. Tvoj duh nam bo zvezda Treh kraljev, ki nas v doglednem času popelje tja doli ob Jadran. Franjo, prosi Kralja vseh kraljev, naj zapove, da se vzdignemo vsi in osvobodimo narod, ki še danes vzdihuje v tlačanstvu in prosi osvoboditve. S solzami v očeh, kar sicer ne pristojajo vojaku, se poslavljamo danes od Tvojih zemskih ostankov. A duh Tvoj ostani večno med nami! Slava Tebi!

V imenu Malgajevih vojakov Rajko Kotnik.

Miklavčevo. Dne 8. oktobra je že poročal „Korošec“, da mi je koncem septembra t. l. požar popolnoma uničil gospodarsko poslopje. Da ni pogorelo tudi hišno poslopje in živina, je zasluga požarnih bramb iz Sinče vasi, Doberle vasi in Galicije ter orožništva sosednjih postaj.

Vsem požarnim brambam, g. župniku iz Žitare vasi, g. orožnikom in drugim gasilcem, ki so prihiteli na pomoč, izrekam svojo najsrčnejšo hvalo, da so me obvarovali še večje nesreče.

Kat. Seifritz.

Podslnja vas. Padla je padla slanica... Odšla je od nas mlada duša Marjeta Malle. Odnesel je njeno nežno dušo prvi jesenski veter, ugonobila jo je prva slana. Neizmerno si prestala, mirno in vdano si nosila težko breme tolezni. In niso te pozabili prijatelji in znanci. Spremili so te do jamice tihe, bila jih je dolga vrsta zalujočih, ki so ti izkazali zadnjo čast. Pevsko društvo je zapelo zalostinke na domu in ob odprtem grobu, poslato ti je še zadnji pozdrav — v srečnejši svet.

Nemčurska zagrizenost. Pred kratkim, je prišla v Zg. Trušnjah gosposko obečena gospodična na pošto ter si je kupila nekaj znamk, da jih prilepi na razglednice. Ker ni imela drugega pri roki, jih je oslinila kar z jezikom, pri tem pa pripomnila: „Avstrijske znamke so slajše (österreichische Marken sind süßer). Kaj sem hotel? Pogledal sem jo in vprašal: „Od kod pa pridete, gospodična?“ Iz Celovca, pa grem obiskat sorodnike v Velikovec. Ko sem to slišal, sem ji rekel: „Kaj ne, gospodična, jugoslovanska jajca in maslo in druga jedila so pa boljše od nem-

ških!“ Rekla ni nič, postala je rdeča ter naglo izginila iz urada. — V Avstriji samo znamke ližejo, da jih že tako dobro poznajo. Pri nas tega ni treba!

Obirsko. Dne 5. oktobra se je vršilo tudi na Obirskem pred cerkvijo lepo zborovanje. Govorila sta g. doktorand Ivan Sadolšek in g. nadučitelj Klavora iz Žel. Kaple. G. Sadolšek je lepo razložil gospodarske in denarne razmere v Nemčiji in jih primerjal z našimi. Avstrija bo morala plačevati toliko vojnih dolgov da bo prišlo na osebo 8000 do 10.000 kron plačila. Ako bi prišli Obirci pod Avstrijo, bi morali plačati več kot 2 milijona kron dolga. G. naduč. Klavora je vzpodbujal ljudstvo, naj po vzgledu Goričanov ljubi svoj slovenski jezik in svojo domovino. Svaril pa je pred izdajstvom narodnosti.

Št. Primož v Podjuni. Izobraževalno društvo „Danica“ je tu priredilo dne 12. t. m. ljudski shod. Govorila sta g. notar Zevnik iz Doberle vasi in g. nadpoštar Ravnihar iz Škocijana. Obisk je bil za naš kraj jako dober. Uspeh shoda je lep. Burka „Dva gluha“ je dobro uspela. Posebno veliko je bilo zanimanje za srečolov. Društvom na deželi bi srečolov priporočali, da si v gmotnem oziru opomorejo. — Ob tej priložnosti izrekamo zahvalo tudi pevskemu zboru iz Železne Kaple pod vodstvom g. davkarja Adamiča za sodelovanje in užitek, ki smo ga imeli od krasnega petja.

Dnevne novice.

Za dijaško kuhinjo v Velikovcu so darovali: Neimenovan 50 K, gerent Jurij Čarf 50 K, Švikaršič 5 K, Dr. Fr. Petek 10 K, Peter Škofič 100 K, Jožef Vajmerl 5 K, Okrajno sodišče Velikovec iz neke kazenske razprave 20 K, Državni poslanci: Josip Fon, Beograd 50 K, Dr. Joža Lavrenčič 50 K, Dr. Hohnjec 50 K, Dr. Šavbah 50 K, po Dr. Kandare tu od sodnijske obravnave 50 K, Dr. Praunseis zobozdravnik v Ljubljani 110 K, Dr. Fr. Brnčič 20 K, Dr. M. Brnčič 20 K, Dr. Kulterer 20 K, župnik Škrjanc 20 K, general Maister 20 K, podpolkovnik Škrabar 20 K, major Colarič 20 K, Ignac Borko 40 K, Nacetovo omizje v Ljubljani 110 K, Mira Dr. Kotnikova 10 K. Vzadnjem izkazu se je vrinila neljuba pomoč: darovali so: gg: Iglič 15 K, Pečar 25 K, nadkomisar Batič 15 K. 5 K se je pri čianih društva „Dij. kuhinja v Velikovcu“ odbila in zaračunala za 1 mesečno udnino.

Vsem prisrčna hvala! Živel! nasledniki!

Za „Dijaški dom“ v Velikovcu so darovali: Cergal J. pismonoša 20 K, g. okrajni glavar Kaki 20 K, g. Ignac Malej 14 K, g. ravnatelj Dr. Fr. Kotnik 10 K, gospa Dr. Kotnikova 10 K, Vesela družba v Narodnem domu v Pliberku 30 K, Fr. Valentinič 20 K, čisti dobiček veselice v Vobrah 416 K, g. nadučitelj Kržišnik 4 K, Anton Gril 40 K, gospodje poslanci: Fr. Smodej 250 K, Il. Josip Fon 50 K, Dr. Lovrenčič 50 K, Dr. Hohnjec 50 K, Gostinčar 50 K, Sušnik 50 K, Štercin 50 K, Vesenjaki 50 K, Dr. Šaubah 50 K, Brodar 60 K. Iskrena zahvala vsem blagim dobrotnikom! Živel! nasledniki!

Pliberk. Vesela družba pri „Mostu“ je zbrala za narodne namene 46 K. Prisrčna hvala! Krajevni odbor Nar. sveta.

Pliberk. V sredo se je pričel tukaj gospodinjski tečaj. Vodita ga gospodični Sittig in Kavčič. Udeleženk je dvajset.

Guštanj. Prevoz zemskih ostankov junaka Malgaja se vrši dne 24. oktobra t. l. iz Guštanj v Dravograd in od tam po železnici v Št. Jurij ob j. žel. Udeležniki imajo sledečo železniško zvezo. Prihod ob 7. uri zjutraj iz Maribora. Odhod ob 4. uri popoldne proti Mariboru in Slov. Gradcu, ob 6. uri proti Sinči vasi in Grabštanju. Udeležniki, ki pridejo že 23., naj to javijo pravočasno odboru za Malgajev spomenik — Guštanj, da se jim preskrbi stanovanje.

Dne 24. t. m. se bo izvršil prevoz trupla padlega nadporočnika Franjo Malgaja iz Guštanj v Dravograd-Meža, od kod se naslednji dan prepelje v Sv. Jurij ob jež. Podpisani odbor je določil za izvršitev prevoza sledeči spored: 1. Ob 9. uri zjutraj ekshumacija na pokopališču v Guštanju; 2. ob 10. uri sv. maša zadušnica pri kateri prisostvuje jo deputacije vojaških in civilnih oblastev duhovščino odposlanstva nar. društev, učiteljstvo in bojovníki bivšega Malgajevga oddelka; 3. Po sv. maši položitev vencev na krsto; 4. ob 2. uri popoldne prevoz iz Guštanj v Dravograd-Mežo.

Spreveda se udeležijo zastopstva oblastev duhovščina, deputacije društev, Malgajev oddelek in šolska mladina z učiteljstvom in sicer do čestnega prehoda čez železnico, 2 km vzhodno Guštanj. Od tod do Dravograda-Meže spremljajo sprevod le telovadna društva in Malgajev oddelek. Podpisani odbor se usoja vabiti Vas, da se udeležite zadnje počastitve zemskih ostankov nepozabnega junaka Malgaja, hrabrega branitelja svobodnega Korotana.

Z narodnim pozdravom

odbor za Malgajev spomenik v Guštanju.

Železna Kapla. Radi hujskanja proti naši državi so orožniki aretirali znanega nemškutarja Karola Deschmanna, trgovca v Železni Kapli. Imenovani je bil radi istega prestopka že enkrat obsojen na 1000 K globe in 2 dni zapor; potem je bil v Ljubljani pet mesecev interniran, pa se še ni spametoval.

Kazaze. Ustanovilo se je pri nas tamburaško društvo „Sloga“. Veselimo se ga, našim vrlim mladeničem pa želimo mnogo uspeha na glasbenem polju.

Mali Št. Vid. Odkar je prevzel poštni nabiralnik naš g. nadučitelj Jedločnik, dobivamo vsak dan redno pošto. Tudi iz poštnega nabiralnika se vsak dan redno oddajajo pisma itd. pošti v Trušnjah.

Politične novice.

Celovška vlada — v Volšperku.

Celovška vlada se je iz Št. Vida preselila v Volšperk. Zakaj, nam še ni znano.

Danuncijo zbolel?

Poroča se, da je Danuncijo nevarno zbolel. Verjetno je, da se samo dela bolnega, da bi mogel na lep način zapustiti Reko.

Wilson.

Wilsonu se je zdravje sicer nekoliko izboljšalo, vendar še ne bo mogel opravljati državnih poslov.

Koroški oče in koroška mati, sta že naročila svojim otrokom priljubljeni mladinski list „Mlado Jugoslavijo“?

Griža.

Griža (krvava driska, disenterija, v Rožu: krva) je nalezljiva bolezen. Največkrat jo povzročajo bacili (glivice). Bolezen se začne z drisko. Bolnik mora prav pogostoma, navadno vsakih pet minut na stran. Med močnimi bolečinami v trebuhu, zlasti pa v zadnjem črevesu, gre od bolnika namesto blata nekaj sluz ali šlajma, ki je dostikrat krvav. Pri tem izgubi bolnik veliko vode, zato močno oslabi in ga muči tudi huda žeja. Navadno nastopi tudi huda vročina.

Kako zdravimo grižo?

1. Bolnik naj ostane v postelji, na trebuh pa mu palagajmo gorke obkladke (suhe ali pa mokre).

2. Prve dni naj bolnik ničesar ne uživa, posneje pa sluz (Schleim) od pšeničnega zdroba, ovsa, ječmena ali riža. Dobro pa teknejo bolniku tudi močnate in prežgane juhe, tudi take, v katerih smo kuhali domače zdravilne rastline. Kot pijačo priporočamo bolnikom čaj ali te, kuhane borovnice (črnice); odrastlim pa tudi alkohol ne škodnje.

3. Pokliči takoj prvi ali drugi dan zdravnika! Pozneje je dostikrat že prepozno!

Kako nastane griža?

Največkrat jo povzročajo bacili ali glivice, ki se nahajajo v blatu (telesnih odpadkih). Najraje zbolijo za grižo ljudje, ki so si pokvarili želodec s surovim sadjem, kumarami, ali pa s sladkim sadjevcem (moštvom).

Kako se griža širi?

Navadno od človeka do človeka v isti hiši. Lahko dobiš grižo, ako greš k sosedu, kjer je kdo na griži bolan, pa tam ješ in piješ. V hiši, kjer ima kdo grižo, raznašajo muhe ta strup po vseh kotih. Tudi ni pametno, če se udeležiš pogreba kakega bolnika, ki je umrl na griži!

Kako se varujemo griže?

1. Ako ne zahajamo v hiše, kjer je kdo na griži bolan.

2. Ako ne jemo preveč sadja in kumar ter ne pijemo preveč sladkega mošta.

4. Ako ne strežemo bolnika, če se ne znamo varovati.

Kako se zabrani razširjanje griže?

1. ako vsak slučaj griže takoj naznamimo občini;

2. ako zdravi ne zahajajo v sobo, kjer so bolniki, ki imajo grižo;

3. ako se bolnikom preskrbi strežnica, ki ne sme nikdar v kuhinjo, kjer se kuha za zdrave ljudi;

4. ako nalijemo v posodo, v katero hodijo bolniki na stran, apnene ali pa lizolne vode (1 del živega apna in 3 dele vode, ali pa 1 žlico lizola na 1 vode).

5. ako se skoplje ne preblizu hiše kakega 1/2 m globoko jamo, kamor sproti zanašamo bolnikovo blato, ki naj se takoj zakrije z zemljo, da se ne pasejo tam muhe.

6. Bolnikovo perilo naj se skuha in posebe opere!

7. Strežnica naj si pred vsako jedjo dobro umije roke!

8. Bolniki naj jedo vedno iz iste posode,

9. Ko bolnik vstane, osnaši tla in pobeli stenc! 10. Zatiraj muhe!

Naše prireditve.

Kazaze. (Predstava.) V nedeljo dne 26. oktobra ob 2. uri popoldan priredi novoustanovljeno pevsko društvo „Drava“ ljudsko veselico v gostilni „Neuwirt“ na Metlovi (blizu železniške postaje). Razen petja in drugih zanimivosti se uprizori tudi burka enodejanka „Krčmar pri Zvitem rogu“. Nato dražbanje, srečolov, šaljiva posta itd. Udeležite se polnoštevilno!

Bičovs. Dne 26. t. m. se bo pri nas ponovila burka „Repoštev“, ki so jo domači fantje uprizorili že 12. t. m. Uprizoritev je izpadla nad vse pričakovanje dobro in se na splošno željo ponovi. Kdor se hoče v nedeljo pošteno nasmejati, naj pride pogledat „Repoštev“. Pričetek ob 2. uri popoldan pri Miklavžu.

Dne 12. t. m. nam je g. nadučitelj Šuc raztolmačil, zakaj je bivša Avstrija stópila v vojno in kako bi se godilo Slovanom, ako bi bila zmagala. Nato je povzela besedo gđc. Urška Hauptmanova iz Oteža, ki je v lepih besedah opisala naše odrešenje in združenje v Jugoslaviji. Velemir.

Klanče. Na noge, Klančani! V nedeljo, dne 26. t. m., vsi na shod! Vršil se bo ob 2. uri popoldne v gostilni pri Ropcu. Govorilo bo več govornikov in tudi petja ne bo manjkalo. Pričakujemo, da pridejo v obilem številu tudi okoličani.

Hodiše. Pozor!! Napovedani shod dne 26. t. m. se zaradi nepričakovanih ovir ne vrši v Hodišah, ampak v „Hotelu ob jezeru“ (Strandhotel) v Ribnici. Na sporedu je sledeče: govori, petje, deklamaciji, igri „Sokratov god“ in „Gospa Kordula“, prosta zabava. Prireditve se vrši ob vsakem vremenu. Začetek točno ob 1/2 15. uri (t. j. ob 1/2 3. uri pop.). Vse prijatelje in rodoljube vabi izobraževalno društvo „Zvezda“ v Hodišah.

Čebelarji pozor! V nedeljo 26. t. m. je ob 9. uri dopoldne pri Miklavcu v Zitari vasi občni zbor Čebelarkega društva za Koroško. Vzpored: Naša bodoča organizacija in razpust društva. Pogovoriti se bo treba še marsikaj drugega, tako na primer o naši čebeloreji v bodoče, v trgovini s čebelami in čebelarskimi pridelki itd. Govorila bosta tudi g. Okorn in g. Bukovec iz Ljubljane. Čebelarji, pridite vsi! Zveza čebelarskih podružnic v Pliberku.

Razno.

Zadnja beseda.

Neki slavni zdravnik v Bonu (na Nemškem) je nekoč operiral kmeta, ki je imel raka na jeziku. Zdravnik je opozoril moža, da mu bo sicer raka izrezal, da pa ne bo mogel nikdar več govoriti. „Če imate še kaj povedati, če imate še kaj na srcu, zdaj lahko poveste. Opozarjam Vas pa, da bodo to Vaše zadnje besede!“ Vsi so napeto pričakovali, kaj bo kmetič rekel. Revež pa nekoliko pomislil, nato je sklonil glavo in rekel: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Vse, ki so bili zraven, so te besede globoko pretresle in marsikomu je zaiskrila solza v očeh.

Prerojeni Korotan kliče!

Dolgo vrsto let je ječal Korotan pod kremlji nemških mogotcev. Prišel pa je čas osvobojenja in prostosti.

Da pokaže svojo prostost tudi na zunaj, so si navdušeni mladeniči in mladenke občine Hodiše ob Vrbskem jezeru postavili nalogo, da hočejo pornejšim rodovom zapustiti zgodovinski spomenik osvobojenja Koroške s tem, da si postavijo v občini lasten društven dom, kjer se bosta vzgajala duh in delo. Spomenik pa mora biti vreden osvobojenja. Delno osvobojenje Koroške nas spominja na trpeče Primorje, ki zdihujejo pod krutimi Italjani. Zato prispevajte vsi Jugoslovani brez razlike! Tudi najmanjši dar bo dobrodošel kamen novi zgradbi. Naj vidi obujena Koroška, da je Jugoslavija velika!

Društva! Vaša dolžnost je, da zbirate pri društvu prostovoljne darove in jih pošiljate na „Izobraževalno društvo Zvezda“ Hodiše ob Vrbskem jezeru. Odbor.

Listnica uredništva.

Ženitna ponudba A. R.: Naznanite nam svoj naslov!

Gg. dopisniki naj blagovolijo potrpeti, ker ne moremo sproti priobčevati njihovih dopisov. Ščasoma pride vse na vrsto! Če se bodo dale premagati tehnične ovire, bo list začel izhajati trikrat na teden.

Razglas.

Dne 28. oktobra 1919 ob 10. uri se bo na javni dražbi dal v najem p. d. Bovtižarjevo posestvo na Mačah, in sicer zaenkrat za dve leti. K posestvu spada 5 ha 73 a 19 m² njiv (približno 25 birnov) in 9 ha 80 a 25 m² travnikov. Ta dan se bodo na javni dražbi prodale vse premočnine in živina (8 glav).

Kr. okrajno sodišče v Borovljah, dne 14. oktobra 1919.

Mizarski pomočnik

se takoj sprejme v Velikovecu. Naslov pove uredništvo „Korošca“.

Kdor je v nedeljo, dne 12. t. m., pri veselici v Grebinju pomotoma zamenjal

PALICO

s črkama A. M., se naproša, naj jo pošlje v Nar. dom, Grebinj, kjer dobi svojo.

Primešaj krmi Mastin!

Enkrat na teden primešaj krmi pest praška Mastin. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila, pa se primeša dvakrat na teden. Prašek Mastin je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo Mastin, ko ga enkrat polzkusijo, in ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zadostuje za 6 mesecev za enega prasiča ali vola da se bolje redi.

Ako se Mastin pri Vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina 17:50 poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje

(naftomazilo) uniči pri ljudeh garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni, izpuščaj. Pri živini uniči garje. 1 lonček 6, po pošti 7 kron.

Lekarna Trnkoczy
Ljubljana, Kranjsko. Zraven rotovža.

ZA SPOMIN.

Slovenski umetnik Sever je izdelal plaketo našega rešitelja generala Maistra. Plaketa je jako lepo izdelana in se lahko nosi kot brošo ali pa znak. Cena 5 kron. Dobiček je namenjen v dobrodelne namene. Naroča se pri Narodnem svetu za Koroško v Velikovecu.

Ženitna ponudba.

Siepec, zelo izobražen fant, star 28 let, ki dobro razume trgovino in ščetarstvo, želi stopiti v zakon z gospico ali pa mlado vdovo, ki ima že kakšno trgovino.

Samo resne ponudbe s sliko pod „Mirni dom“ na upravnistvo „Korošca“.

Mizarskega pomočnika

sprejme takoj proti plačilu od 5—6 kron na dan z vso oskrbo Peter Fleis, mizarski mojster v Pliberku.

Kmetje, ki hočejo drago prodati
ovčjo volno,

uaj pošljejo ponudbe na

J. Oswald, Velikovec

kavarna „Sparl“,

oziroma naj se osebno tam zgledajo.